

ת"פ 4180/08/14 - מדינת ישראל נגד מחמוד אבו אלעיש

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 4180-08-14 מדינת ישראל נ' אבו אלעיש(עציר) 24 דצמבר 2014

בפני כב' השופטת דנה כהן-לקח
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מחמוד אבו אלעיש (עציר)

הנאשם

גזר-דין

רקע

1. ביום 11.9.2014 הורשע הנאשם בהתאם להודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב-אישום מתוקן כדלקמן: שלוש עבירות של התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); וכן שתי עבירות של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 274(1)+(2)+(3) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין.

בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה הנאשם, בימים שבין אפריל 2013 לבין יוני 2014 התקיימו מספר התפרעויות של עשרות צעירים, ביניהם גם הנאשם, במעבר קלנדיה בסמוך לכפר עקב ולמחנה הפליטים קלנדיה, במהלכן יידו צעירים אבנים ובקבוקי תבערה על כוחות משטרה, חיילים וכוחות הביטחון ולעבר פילבוקס שנמצא במעבר קלנדיה.

ביום 29.11.2013, בשעה שאינה ידועה במדויק למאשימה, החלו התפרעויות על רקע מותו של תושב ממחנה הפליטים בקלנדיה. המתפרעים, והנאשם ביניהם, יידו אבנים, חפצים שונים ובקבוקים לעבר השוטרים. כתוצאה מכך, נפגע אחד השוטרים בידו. הנאשם יידה שתי אבנים לעבר שוטרים, כשהוא רעול פנים. בגין מקרה זה, הורשע הנאשם בעבירות של ניסיון לתקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות והתפרעות.

ביום 5.6.2014, בסמוך לשעה 18:30, במהלך התפרעות על רקע יום "הנכסה", יידו הנאשם וצעירים רבים אבנים לעבר הולכי רגל, כוחות הביטחון והמשטרה במחסום קלנדיה. הנאשם יידה מספר אבנים לעבר שוטרים שנכחו במקום בצדו הצפוני של מעבר קלנדיה, סמוך לכפר עקב. בגין מקרה זה, הורשע הנאשם בעבירות של ניסיון לתקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות והתפרעות.

ביום 6.6.2014, בשעה שאינה ידועה במדויק למאשימה, בהמשך להתפרעות המוזכרת לעיל, יידו עשרות צעירים אבנים לעבר השוטרים שעמדו באזור מעבר קלנדיה. בהמשך, הנאשם וצעירים אחרים התמקמו בגבעה סמוכה

למקום בו התמקמו השוטרים. הנאשם והאחרים יידו אבנים, הבעירו צמיגים וגלגלו אותם לעבר כלי רכב שחלפו במקום ולעבר השוטרים. בגין מקרה זה, הורשע הנאשם בעבירה של התפרעות.

בכל אלה הודה הנאשם ובגין כך הורשע בשלוש עבירות של התפרעות ובשתי עבירות של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

2. הצדדים לא הגיעו להסכמה לעניין העונש במסגרת הסדר הטיעון ביניהם, וכל צד נותר חופשי בטיעונו. נוכח גילו הצעיר של הנאשם, הוריתי על הכנת תסקיר שירות מבחן בעניינו.

תסקיר שירות המבחן

3. מהתסקיר עולה כי הנאשם הינו כבן 19, רווק, עבד טרם מעצרו בתחום הבנייה בבית שמש, ותכנן להינשא בקרוב. הנאשם ללא עבר פלילי. שירות המבחן התרשם כי הנאשם אינו נוטל אחריות לביצוע המעשים, ולפיכך התקשה לבוא בהמלצה כלשהיא בעניינו.

יוער כי בדיון שהתקיים לפניי היום, הודיעו הנאשם ובא-כוחו כי הנאשם אינו מבקש לחזור בו מהודאתו וכי הוא נוטל אחריות לביצוע המעשים נשוא כתב-האישום המתוקן.

טיעוני הצדדים לעונש

4. המאשימה עמדה על חומרת המעשים המיוחסים לנאשם ונסיבות ביצועם, ועל הערכים החברתיים שנפגעו בגינם. לגישת המאשימה, מתחם הענישה ההולמת בגין המקרה הראשון נע מ-6 ועד 15 חודשי מאסר בפועל. מתחם הענישה ההולמת בגין המקרים השני והשלישי נע מ-6 עד 12 חודשי מאסר בפועל לכל מקרה בנפרד. בהתחשב במכלול נסיבות העניין, עתרה המאשימה להטיל על הנאשם עונש ברף העליון של כל מתחם בנפרד, ולהטיל מאסר בפועל ממושך, מאסר על-תנאי וקנס.

5. מנגד, בא-כוח הנאשם טען כי מתחם הענישה ההולמת בגין כלל המקרים המפורטים בכתב-האישום נע מ-5 ועד 10 חודשי מאסר בפועל. הסנגור עמד על מכלול הנסיבות לקולא בעניין מרשו, ועתר לעונש ברף האמצעי של המתחם - 6 חודשי מאסר בפועל ויום.

ריבוי עבירות - האם יש לקבוע מתחם אחד לכל המקרים, או שמא יש לקבוע מתחם נפרד לכל מקרה?

6. לאחרונה, דן בית-המשפט העליון בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014) בשאלת הפרשנות של המונח "אירוע" בסעיף 40יג הנ"ל לחוק העונשין, ביחס לפרשנות המונח "מעשה" בסעיף 186 לחוק סדר הדין

הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי). בפרשה אחרת התייחסתי לשתי הגישות הפרשניות שפורטו בע"פ 4910/13 ג'אבר הנ"ל ולסוגיית היחס ביניהן, ואני מפנה לדברי שם (ראו: ת"פ (י-ם) 37345-09-14 מדינת ישראל נ' אבו סביתאן, פסקה 6 ואילך (15.12.2014)).

7. במקרה שלפניי, הודה הנאשם כי נטל חלק בהתפרעויות המוניות בשלושה מקרים נפרדים (יום 29.11.2013; יום 5.6.2014; יום 6.6.2014). ביחס לשניים מן המקרים (המקרים הראשון והשני על ציר הזמן), הורשע הנאשם גם בשתי עבירות של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

השאלה העומדת להכרעתי הינה האם יש לראות במכלול המקרים נשוא כתב-האישום המתוקן "אירוע" אחד (הכולל מספר מעשים) בגינו ייקבע מתחם עונש הולם אחד כולל; או שמא יש לראות בכל מקרה "אירוע" נפרד עם מתחם ענישה הולמת משלו. נראה כי בשאלה זו קיימים פנים לכאן ולכאן, בהתאם לגישות הפרשניות השונות שהובעו בע"פ 4910/13 ג'אבר הנ"ל:

לפי "המבחן הצורני-עובדתי" בו מצדד כב' השופט דנציגר, כל מקרה בכתב-האישום המתוקן יכול להוות "אירוע" נפרד לצורך קביעתם של מתחמי ענישה הולמת. מסקנה זו מתבקשת מכך שהעבירות בוצעו בזמנים שונים, תוך מעורבות של אנשים נוספים שאינם בהכרח זהים במסגרת ההתפרעויות, כאשר המקרים ניתנים להפרדה מבחינה מהותית וכרונולוגית באופן שאינו מלאכותי.

לעומת זאת, לפי "מבחן הקשר ההדוק" בו תומכים כב' השופטים ברק-ארז ופוגלמן, על-אף שמדובר במקרים שאירעו בזמנים שונים, ניתן לסבור כי מדובר באותה מסכת עבריינית. מסקנה זו מתבקשת מכך שכל המקרים עוסקים בעבירות דומות כנגד כוחות הביטחון, וזאת במסגרת הפרות-סדר רבות-משתתפים במיקום גיאוגרפי דומה (אזור מעבר קלנדיה). לפי גישה זו, יש לקבוע מתחם ענישה הולם אחד בגין מכלול העבירות בהן הורשע הנאשם, בהיותן בגדר "אירוע" אחד (הכולל מספר "מעשים").

8. לאחר ששקלתי בדבר, אני סבורה כי אין הכרח להכריע בין שתי הגישות הפרשניות למונח "אירוע", שכן שתי הגישות מובילות לאותה תוצאה עונשית: אם נלך בהתאם לגישה לפיה המקרים מהווים "מספר אירועים" ("מבחן צורני-עובדתי"), הרי נוכח הזיקה בין המקרים (מבחינת טיב העבירות והעובדה שבוצעו באותו מיקום גיאוגרפי), יהיה מקום לגזור עונש כולל בגין אותם אירועים כאמור בסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, תוך חפיפה פנימית מסוימת של העונש בגין האירועים השונים. לחלופין, אם נלך בהתאם לגישה לפיה המקרים מהווים מלכתחילה "אירוע אחד" ("מבחן הקשר ההדוק"), הרי במסגרת קביעת המתחם לא ניתן יהיה להתעלם מכך שכל מקרה מהווה "מעשה" נפרד כמובנו של מונח זה בסעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי. טיב ומספר המעשים בגינם הורשע הנאשם, ישו מידה של חומרה שתשפיע על קביעת מתחם העונש ההולם הכולל בגין אותם המעשים (ראו והשוו: ע"פ 4316/13 מדינת ישראל נ' חג'אמה (30.10.2014)), פסקה 22 לפסק-דינו של כב' השופט דנציגר, אל מול פסק-דינה של כב' השופטת ברק-ארז. יוער כי באותה פרשה, ראה כב' השופט ג'ובראן להותיר את שאלת הגדרתו של המונח "אירוע אחד" בסעיף 40ג לחוק העונשין ללא הכרעה). בין כך ובין אחרת, גזירת העונש המתאים בגדרי המתחמים, מבוססת על אותם עקרונות ושיקולים כמפורט במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין. בהתחשב בכך, שתי הגישות הפרשניות למונח "אירוע", עשויות להוביל

בסופה של דרך לאותה תוצאה עונשית במקרה דנן.

אשר על כן, ונוכח עמדתי לפיה אין הכרח להכריע בין שתי הגישות הפרשניות שהוזכרו, אקבע מתחם עונש הולם נפרד לגבי כל מקרה (זאת בהתאם ל"מבחן הצורני-עובדתי"). בנוסף, אקבע מתחם עונש הולם כולל בגין כלל העבירות בהן הורשע הנאשם (זאת בהתאם ל"מבחן הקשר ההדוק"). לאחר מכן, אפנה לקביעת העונש המתאים.

מתחמי הענישה ההולמת

9. על-פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחמי העונש ההולם את מעשי העבירות בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנהוגה.

בכל הנוגע לערכים החברתיים שנפגעו - נטילת חלק בידי אבנים לעבר כוחות ביטחון במסגרת התפרעות רבת-משתתפים, טומנת בחובה סיכון ברור לחיים ולגוף של העוסקים במלאכת אכיפת החוק, וכן פגיעה ממשית בסדר הציבורי ובעקרון שלטון החוק. סיכון מובהק טמון במקרה השלישי לפיו במסגרת ההתפרעות, הנאשם ביחד עם אחרים יידה אבנים לעבר כוחות ביטחון וכן הבעיר צמיגים וגלגל אותם לעבר כלי רכב שחלפו במקום ולעבר שוטרים.

בחינת נסיבות ביצוע העבירות במקרה שלפניי מלמדת כי הנאשם לקח חלק אקטיבי בהתפרעויות רבות-משתתפים בשלוש הזדמנויות שונות באזור קלנדיה: במסגרת המקרה הראשון ביום 29.11.2013, יידו אבנים, חפצים שונים ובקבוקים לעבר השוטרים. באותה התפרעות, הנאשם היה רעול פנים ויידה שתי אבנים לעבר השוטרים. יוער כי העובדה שהנאשם היה רעול פנים, מהווה נסיבה מחמירה שכן יש בה כדי להעיד על תעוזה ותכנון, וכן על בחירה לבצע את המעשים על-אף המודעות לכך שהינם אסורים. אוסיף ואציין כי לפי עובדות כתב-האישום המתוקן, אחת האבנים שהושלכו במסגרת ההתפרעות, פגעה בשוטר. עם זאת, הפגיעה בשוטר אינה מיוחסת לנאשם עצמו. מעובדות כתב-האישום המתוקן עולה כי **הרקע** לביצוע המעשים היה טמון במותו של תושב מחנה הפליטים. בהתייחס לכך, אומר כי אף אם הנאשם היה נתון בסערת רגשות, אין בכך כדי להצדיק באופן כלשהו יידו אבנים לעבר שוטרים.

במסגרת המקרה השני ביום 5.6.2014, אשר אירע כחצי שנה לאחר המקרה הראשון, השתתף הנאשם בהתפרעות ביחד עם צעירים רבים נוספים שיידו אבנים לעבר הולכי רגל וכן לעבר כוחות הביטחון והמשטרה במחסום קלנדיה. הנאשם יידה מספר אבנים לעבר שוטרים שנכחו במקום. מעובדות כתב-האישום המתוקן עולה כי **הרקע** לביצוע המעשים היה נעוץ ב"יום הנכסה".

במסגרת המקרה השלישי ביום 6.6.2014, אשר אירע יום לאחר המקרה השני, יידו עשרות צעירים אבנים לעבר שוטרים שעמדו באזור מעבר קלנדיה. הנאשם וצעירים נוספים התמקמו בגבעה סמוכה, יידו אבנים וכן הבעירו צמיגים וגלגלו אותם לעבר כלי רכב שחלפו במקום ולעבר השוטרים. עם זאת, לגבי אותו מקרה, הורשע הנאשם בעבירת התפרעות בלבד.

אין ספק כי נסיבות ביצוע העבירות בשלושת המקרים שתוארו הינן חמורות, ואף אין ספק כי עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים במסגרת אותם אירועים הינה משמעותית. מדובר בהתפרעויות חמורות של עשרות צעירים בהן נטל הנאשם חלק אקטיבי, כאשר במהלך אחת ההתפרעויות הנאשם היה רעול פנים. לפי עובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה הנאשם, בכל שלוש ההתפרעויות הנאשם יידה אבנים לעבר כוחות הביטחון, ובהתפרעות השלישית הגדיל לעשות וגם גלגל צמיגים בוערים לעבר כלי רכב חולפים ולעבר שוטרים (אף כי בהתפרעות השלישית לא הורשע הנאשם בעבירה של ניסיון לתקיפת שוטרים במסגרת הסדר הטיעון, אלא בעבירת התפרעות בלבד). אין צורך להכביר מילים על הסיכון הרב הטמון בהתנהגות זו. לצד זאת, אציין כי מדובר בהתפרעויות באזור קלנדיה, ולא במקום רגיש במיוחד (כגון הר הבית בלב ירושלים).

בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מלמדת כי בתי-המשפט נוהגים להטיל במקרים דומים עונשי מאסר בפועל ממשיים לריצוי מאחורי סורג ובריח.

10. בהתחשב בעקרון המנחה של ההלימה; בהתחשב בערכים שנפגעו ובעוצמת הפגיעה בערכים אלה; בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות; ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת; אני סבורה כי מתחמי הענישה ההולמת בתיק זה הינם כדלקמן:

בהתאם ל"מבחן הצורני-עובדתי" (לפיו עסקינן ב"מספר אירועים" נפרדים), אני סבורה כי **מתחם העונש ההולם בגין כל אחד משני האירועים לגביהם הורשע הנאשם בעבירות של התפרעות וניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, נע ממספר בודד של חודשי מאסר בפועל ועד 12 חודשי מאסר בפועל** (ראו והשוו: עפ"ג (מחוזי ירושלים) 48515-02-14 קאווס נ' מדינת ישראל (22.6.2014); עפ"ג (מחוזי ירושלים) 41746-02-14 חאמד נ' מדינת ישראל (22.5.2014); עפ"ג (מחוזי ירושלים) 45440-10-13 מדינת ישראל נ' אבו מאדי (18.11.2013)).

למען שלמות התמונה, יוער כי מכיוון שבאחד משלושת האירועים נשוא כתב-האישום המתוקן, הורשע הנאשם בעבירת התפרעות בלבד (ללא עבירה של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות), הרי מתחם העונש ההולם לגבי אותו אירוע הוא נמוך יותר ברף התחתון וברף העליון שלו. עם זאת, אני רואה לציין כי אין מדובר במתחם הנמוך משמעותית ביחס למתחם שנקבע לעיל, שכן לפי העובדות בהן הודה הנאשם, הוא יידה אבנים לעבר כוחות הביטחון בכל שלושת המקרים הנכללים בכתב-האישום המתוקן ובמקרה השלישי אף גלגל צמיגים בוערים לעבר כלי רכב חולפים ולעבר שוטרים. לפיכך, **מתחם הענישה ההולמת בגין האירוע במסגרתו הורשע הנאשם בעבירה של התפרעות בלבד, נע ממאסר קצר בפועל ועד 10 חודשי מאסר בפועל.**

בהתאם ל"מבחן הקשר ההדוק" (לפיו עסקינן ב"אירוע אחד" הכולל "מספר מעשים"), **מתחם העונש ההולם בגין שלושת המקרים** נשוא כתב-האישום המתוקן נע מ-12 ועד 30 חודשי מאסר בפועל.

לא ראיתי לחרוג ממתחמים אלה לקולא (משיקולי שיקום) או לחומרה (משיקולי הגנה על שלום הציבור).

העונש המתאים

11. לצורך גזירת העונש בגדרי המתחמים שקבעתי, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כאמור בסעיף 40יא לחוק העונשין.

לקולא, שקלתי את הודאת הנאשם בעובדות כתב-האישום המתוקן ואת ייתור הצורך בניהול הוכחות. כמו-כן, ניתן משקל לכך שהנאשם נעדר הרשעות קודמות. בנוסף, שקלתי את נסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שעלו בתסקיר שירות המבחן ובטיעוני הסנגור לפניי, וכן את גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירות (הנאשם משתייך לקבוצת ה"בגירים-צעירים" שכן גילו פחות מגיל 21).

לחובת הנאשם שקלתי את חומרת המעשים בהם הורשע ואת הצורך להרתיע את היחיד ואת הרבים מפני הישנותם המעשים (בפרט על רקע התקופה המתוחה והפרות-הסדר החוזרות ונשנות בירושלים). אוסיף ואציין כי הנאשם אמנם נעדר עבר פלילי, אולם אני סבורה כי יש ליתן משקל לכך שהנאשם חזר על ביצוע המעשים בשלוש הזדמנויות שונות.

12. באיזון בין מכלול השיקולים, אני בדעה כי יש למקם את עונשו של הנאשם בטווח התחתון של המתחמים שנקבעו. אעיר כי מאחר שאין מדובר בעבירות כלכליות, ומאחר שאגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל לתקופה ממשית, לא ראיתי להוסיף לעונש רכיב של קנס כספי.

סוף דבר

13. נוכח מכלול הטעמים שפורטו, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. 12 חודשי מאסר בפועל, החל מיום מעצרו.

ב. מאסר על-תנאי לתקופה של 4 חודשים למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירת התפרעות או כל עבירה של תקיפת שוטר מסוג עוון.

ג. מאסר על-תנאי לתקופה של 7 חודשים למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור כל עבירה של תקיפת שוטר מסוג פשע.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ב' טבת תשע"ה, 24 דצמבר 2014, במעמד הצדדים.